

Orgoványi Anikó: Bombi és Mori, a két kis selyemhernyó kalandjai

A száz éves, öreg eperfa mézédés, lila színű epret termelt minden évben, nagy öröme embernek, madárnak, de még a fa alatt kapirgáló tyúkoknak és a torkos kacsáknak is. Formás lombkoronája árnyékot adott a nagy melegben. A levele pedig, no, az volt csak igazán finom csemege a selyemlepke hernyóinak!

Bombi és Mori, a két kis selyemhernyó barátok voltak. Az öreg eperfán éltek sok társukkal együtt. Ám amíg a többiek egész nap csak azzal törődtek, hogy degeszre tömjék a hasukat a friss, zamatos eperlevelekkel, addig a két jóbarát inkább kalandozásra vágyott.

Egyik nap nekivágtak, hogy felfedezzék a hatalmas fát, amin éltek. Az ágas-bogas korona olyan volt, mint egy zeg-zugos elvarázsolt kastély. Könnyű volt eltévedni benne.

- *Gyerünk erre!* – javasolta Bombi, és a fa törzséből kinövő, napsütötte vezérág felé vette az irányt. Mori szó nélkül követte barátját a meredeken emelkedő ágon. A szürkésbarna, repedezett kérgen nem volt könnyű az előrejutás. A kéregrepedések közti árkokon át kellett araszolni valahogy. Az átjutást még a rajtuk megtelepedő, halványzöld zuzmók is nehezítették. Bombi felágaskodott a hasadék szélén, és lendületből elkapta a túlsó partot. Amint átért, átsegítette barátját is. Így haladtak egyre feljebb és feljebb. A vastag ágak időnként oldalágakban folytatódtak, s rajtuk kettes sorokban vöröshangyák meneteltek. Egy sor fel, egy sor le! A felfelé haladók a zsenge ágak felé igyekeztek, ahol pufók levéltetű telepeik várták őket. A hangyák csápjaikkal masszírozták a jóllakott tetveket, akik meghálálva a gondoskodást, édes nedvet bocsátottak ki magukból. Ezt az ízes nedűt a lefelé igyekvő dolgozók visszacipelték a bolyba, s táplálták vele növendék lárváikat. Aki a fegyelmezett soraikat zavarni merészelt, azt örködő katonáik menten halálra csipkedték. Bombi és Mori jobbnak látta messzire elkerülni őket, de már csak a vékony gallyak felé volt menekvés. Ezeket már a szél is elérte, s vigyázni kellett, nehogy egy nagyobb fuvallat lesodorja őket a mélységbe.

- *Hintázzunk!* – kiáltotta vidáman Bombi, s a két jóbarát kacagva lóbálta magát a lengedező ágon. Fölöttük egy ág tövében madárfészek lapult. Vékony vesszők fonódtak egymásba, mint egy formás kiskosár, a belsejéből pedig fiókák csipogása hallatszott. A fészek szélén rigómama várta a párját, hogy visszatérjen az élelemszerző körútjáról, s felválthassa őt. Nem győzték eleséggel tömni az örökké éhes, tátott csőrű fiókáikat.

Rigómama éles szemmel figyelt minden mozgást a környéken, hátha akad egy kapóra jött falat.

- *Hasalj!* – suttogetta ijedten Mori. – *Ha észrevesz, madáreleség lesz belőlünk!*

Lehasaltak az ágra, s mozdulatlanra dermedtek. Csak akkor mertek megmoccanni újra, mikor rigópapa tele csőrrel megérkezett, s elkezdte az etetést, rigómama pedig újabb eleség után nézve elröpült.

- *Menjünk innen gyorsan!* – javasolta Bombi.

Nesztelenül kúsztak tovább. Már a fa tetejénél jártak, amikor a lélegzetük is elállt a hirtelen eléjük tárult látványtól. A messzeségben kéklő hegyek sorakoztak, csillogó vizű patakok bukdácsoltak le a völgybe, a domb tetején pedig ott tündökölt a kínai császár soktornyos pagodája. A palota udvarában peckesen sétálgattak a díszes öltözetű uraságok, s nyomukban szolgák hada sürgött-forgott. A szabók az új ruhához vették le a méretet, a kertészek a friss zöldségeket szállították a konyhára, a szakácsok nagy tálcákra rendezték a finomabbnál finomabb fogásokat.

A két jóbarát a hosszú úton igencsak elfáradt és alaposan megéhezett. Szívesen ettek volna most már ők is valamit. A vékony ágakon ínycsiklandó eperfalevelek lengedeztek a szélben. Már csak egy alapos

nyújtózkodás kellett volna, hogy elérve azokat, csillapíthassák az étvágyukat. Igen ám, de a vesszők végén billegő levelek erősen hajladoztak a szélben. Igazi akrobata mutatvány volt elérni őket. Bombi nagyot nyújtózott, és hopp, elkapta az egyik levél szélét. Közel akarta húzni, hogy barátjával együtt falatozhassanak belőle, de a levél visszacsapódott, s magával rántotta a kis hernyót is. Bombi egyet-kettőt pördült a levegőben, majd elkezdett lefelé potyogni az gallyak között. Ágról-ágra zuhant, mire végül sikerült megkapaszkodnia egy vastagabb csonkban. Mori aggódva nézett barátja után a mélybe.

- *Nem ütötte meg magad?* – kérdezte.
  - *Semmi bajom* – válaszolta lihegve Bombi, kissé ijedten az esés után. - *Gyere utánam te is!* – biztatta barátját. - *Már majdnem otthon vagyunk!*
  - *Én nem merek akkorát ugrani, mint te!* – válaszolta ijedten Mori.
  - *Ne félj semmit, majd elkaplak!* – biztatta barátját Bombi.
- Mori óvatosan ereszkedett lefelé, vesszőről-vesszőre, gallyról-gallyra, ágról-ágra, mire végre elérte barátját. Nagy volt az öröm, amikor végre megint összetalálkoztak!
- *Igyekezzünk haza! Sokat voltunk távol, már biztosan keresnek bennünket!* – mondta aggódva Bombi.
  - *Már látom is a csapatunkat!* – kiáltott örvendezve Mori.
  - *Én nem csak látom, de hallom is!* – nevetett Bombi, s valóban már messziről hallatszott a nagy csámcsogás, habzsolás, amint a sok hernyó rágta, falta a faleveleket, egyiket, a másik után. A fának ez a része már csaknem megkopaszodott.

Amint közelebb értek, akkor lepődtek csak meg igazán! Hernyótársaik hatalmasra növekedve, alig tudtak megmozdulni természetes hasuktól. Míg ők távol voltak, aközben a többiek szünet nélkül tömték magukba az ízletes eperleveleket, s mivel szinte semmit sem mozogtak, többszörösére nőttek, s dagadtra hizlalták magukat. Bombi és Mori alig ismertek rá a társaikra. Valóban ők lennének azok, akikkel olyan jót hintáztak, játszottak és viccelődtek az ágak között? Most körülbelül akkora különbség volt köztük, mint amekkora egy kiséger és egy jókora víziló között! Hogy nőhettek meg ezek ekkorára? – tűnődtek.

Egy-egy apróbb levelet azért ők is elrágcsáltak vacsorára. Lassan beesteledett, ideje volt álomra hajtaniuk a fejüket. Az egész csapat lefekvéshez készülődött, mégpedig úgy, hogy fényes selyemszálból kényelmes hálósákokat szőttek maguk köré. Mikor elkészült a hüvelykujj nagyságú gubójuk, belefészkeltek magukat és mély álomba merültek. Hófehér, selymes fényük szinte ragyogott a holdfényben. Bombi és Mori szintén elkészítette a saját hálósákját, de belebújva is csak akkorkák voltak benne, mint a kisujjam körme. Álmukban újra végigélték azt a csodás felfedező utat és a sok kalandot, amit útjuk során megéltek. Sokáig aludtak, mire nagy nehezen kipihenték a fáradalmaikat. Mikor aztán végre felébredtek és kibújtak a gubóikból, a szemük, szájuk is elállt a csodálkozástól.

- *Hát veled mi történt?* – kérdezte álmétkodva Bombi, amikor barátjára pillantott.
  - *Na és veled? Te vagy az, biztosan?* – viszonzta a kérdést szájátva Mori.
- Alig ismert egymásra a két jóbarát. A hosszú alvás alatt alaposan átalakultak. Csúf hernyóból mintha tündérré változtak volna. Gyönyörű szárnyaik nőttek, csinos csápjaik, karcsú lábaik.
- *De gyönyörű vagy!* – kiáltották szinte egyszerre, ahogy egymásra néztek.
  - *Fordulj meg, hadd nézzelek meg jobban! Álomszép lettél! Mint egy igazi tündér!*
  - *Lepkévé változtunk!* – kiáltott örvendezve Mori!
  - *Hiszen akkor szállni is tudunk!* - ujjongott Bombi. – *Gyere, próbáljuk ki a repülést!*
  - *Csak óvatosan!* – figyelmeztetett Mori. - *Gyengék még a szárnyaink, nehogy lezuhanjunk!*
  - *Röpülj utánam bátran!* – biztatta barátját Bombi, s már meg is lebbentette szárnyacskaikat.
- Csodák csodája, a kis lepke a magasba emelkedett! Mori utána iramodott. Csapkodott ő is néhányat hártavékony szárnyaival, s már libbent is a magasba.
- *Hahó! Hurrá! Repülünk!* – kiáltották vidáman, és keringöztek, kergetőztek a reggeli verőfényben.

Mikor elfáradtak a nagy röpdősésben, akkor figyeltek föl a nagy csöndre, ami körülvette őket.

- *Hol vannak a többiek?* – néztek körül csodálkozva. A lecsupaszított ágak üresen lengedeztek a szélben, és híre hamva sem volt a csapatuk többi tagjának. Egyszer csak egy kis selyemlepkelány libbent eléjük.
- *Sziasztok! Ti is átalakultatok lepkévé?* – kérdezte mosolyogva.
- *Ki vagy te, és hol vannak a többiek?* – érdeklődött egymás szavába vágva Bombi és Mori.
- *Polli vagyok, selyemlepké, akárcsak ti. A többieket elvitték az emberek, még bebábozódott korukban, mielőtt átalakulhattak volna lepkévé.*
- *Miért tették ezt?* – faggatták tovább Pollit a többiek.
- *Hogy legombolyítsák róluk a selyemszálat, és ruhát szőjenek belőle a kínai császárnak* – válaszolta a lepkelány komolyan.
- *Bennünket miért nem vittek el?* – érdeklődtek tovább.
- *Mert mi túl kicsik vagyunk, rólunk nem tudtak volna szép hosszú szálat legombolyítani.*
- *Sebaj, de mi legalább megélhettük ezt a varázslatos átalakulást, és lepkéként élhetjük ezután az életünket!* – mondták örömmel, és immár hármasan repültek fel a magasba, vidáman fogócskázva.

Szabadulás a selyembirodalomból

A három selyemlepké, Bombi, Mori és új barátnőjük, Polli vidáman szálltak, cikáztak, kergetőztek a mosolygós napsütésben. Egyre feljebb és feljebb emelte őket a felszálló légáramlat. Mire észbe kaptak, már messzire sodródtak az öreg eperfától, mely otthonuk volt sokáig.

- *Hol vagyunk?* – kérdezte ijedten Polli, a kis lepkelány.
- *Úgy látom, a császári palota fölé fújt minket a szél!* – lelkendezett Mori.
- *Nézzük meg közelebbről is, ha már itt vagyunk!* – javasolta Bombi, aki legmerészebb volt mindhármasuk közül.

Óvatosan lejjebb ereszkedtek, majd a császár kertjének közepén leszálltak egy-egy illatos virágra. *Milyen szép itt minden!* – csodálkoztak.

A kertben a virágágyások között sétányok kanyarogtak, közöttük szökőkutak csobogtak, medencéikben aranyhalak úszkáltak. Egy-egy nagyobb fa árnyékában, a kerti padokon, selymesen csillogó ruhákban udvarhölgyek cseverésztek.

- *Honnan jön ez a zaj?* – nézett Polli a műhelyek felé, melyekből szorgos munka hangja hallatszott.
- *Repüljünk oda, nézzük meg közelebbről!* – javasolták a többiek.
- *Ó, hiszen ezek a mi társaink gubó állapotban!* - kiáltottak fel ijedten.
- *Milyen hosszú szálat fejtenek le róluk! Se vége, se hossza!*
- *Egy-egy szállal körül lehetne keríteni az egész kertet, de még a körülötte lévő várfalat is!* – csodálkozott Mori.
- *Nem fáj nekik a legombolyítás?* – aggódott Polli.
- *Ezek már nem éreznek semmit. Úgy elaludtak, hogy fel sem ébredtek többé.* - nyugtázta Bombi. – *Gyertek, nézzük meg közelebbről, mi történik a szálakkal!*

Közelebb lopóztak, és bekukucskáltak a műhely nyitott ajtaján.

Az első műhelyben emberek fürdették a gubókat meleg vizes, kerek tálakban, majd lefejtették róluk a szálakat.

- *Milyen vékony, mint a pókháló szála!* – csodálkozott Mori. – *De annál sokkal csillogóbb és erősebb is. Főleg, ha néhány szálat összetekernek.*

- *Ide süssetek, milyen gyönyörű színek!* – hívta a társait Polli a szomszédos műhelybe, ahol színesre festették a felgombolyított selyemszálakat, majd pormentes helyen megszáritották azokat. – *Mint a szivárvány színei!*

A harmadik műhelyből nagy csattogás – zakatolás hallatszott. Itt szövőszékek mellett szorgoskodtak a szövönők, és finom tapintású selyemszövetre szőtték a szálakat. Mintát is szőtték bele. Volt virágos, lepkés, de még sárkányos is. A negyedik a szabóműhely volt. Itt szabták, varrták a szebbnél szebb ruhákat az előkelő uraknak és úrhölgyeknek, de még magának a császárnak is! A legfinomabb, legfényesebb, legerősebb szálakból készült a ruha, mely nagyon kellemes viselet volt. Könnyű, mint a pehely, télen fűtött, nyáron hűtött, és szinte simogatta a viselőjét.

A következő helyiség a titkos kamra volt. Az írástudók birodalma! Selyemszövetre írták fel a szövegeket, majd hengerbe csavarták és a tekerceket polcokon helyezték el, mint könyvtárban a könyveket. Ide csak az léphetett be, aki a császár engedélyével rendelkezett. Itt őrizték a selyemkészítés leírását, amit a legszigorúbb módon, fegyveres katonák vigyáztak, s jaj volt annak, aki meg akarta szerezni, s elárulni egy idegennek. Aki megpróbálta, az halálnak halálával halt! A kész selymet persze sok pénzért árulták a császár kereskedői, s a selyemúton keresztül messzi országokba is elszállították, de hogy hogyan készül a selyemszövet, az százepecsétes titok volt!

- *Segítség! Segítség!* – kiáltotta valaki a kert sarkából.
- *Ki lehet az?* – néztek egymásra a barátok, s elindultak a hang irányába. Sűrű szövésű, hálós ketrechez értek, amelyben selyemhernyók nyüzsögtek. Voltak, akik csüggedten kapaszkodtak a ketrechez rakott faágakba, mások kétségbeesetten röpködtek fel-alá a ketrec falai között, s akadtak, akik a hálón araszolva kutattak szabadulást jelentő rés után.
- *De jó, hogy jöttök! Segítsetek kiszabadulni innen!* – kérte a három jóbarátot Lilli, a fogvatartott lepkelány.
- *Hogy tudnánk segíteni rajtatok, amikor túl gyengék vagyunk ahhoz, hogy kiszakítsuk a hálót.* – válaszolták.
- *A kert túlsó végén van egy korhadó fa, annak az odvában lakik egy öreg szarvasbogár. Az ő csápjai elég erősek ahhoz, hogy lyukat tudjon vágni a hálón.* – válaszolta Lilli.
- *Gyerünk! Keressük meg!* – nézett egymásra Bombi és Mori. – *Polli, te addig maradj itt őrködni, és tartsd a lelket Lilliben.*

Így is lett. A két lepkefiú ellebbent, Lilli pedig elmesélte Pollinak, hogy kerültek ide.

- *Szabadon élünk egy hegyoldali eperfa ligetben, amikor egyszer a császár emberei csellel befogták családunk összes tagját – lárvákat, gubókat, lepkéket –, és ide, a udvarban álló ketrechez zártak minket, hogy aztán gubóinkat legombolyítsák selyemszálak, majd szövetként eladják, s még jobban meggazdagodjanak belőle. Szabadon szeretnénk élni! Segítsetek kiszabadulni innen!*
- *Megpróbálunk segíteni rajtatok, amennyire csak tudunk. Nézd, már jön is a felmentő sereg!*
Bombi és Mori már fel is tűnt a levegőben, s mutatták az utat az öreg szarvasbogárnak, aki, mint egy harci szekér, elszántan törtetett előre a fű között. De nem egyedül jött ám! Mögötte nagyméretű vöröshangya hadsereg menetelt fegyelmezett sorban. Amint elérték a ketrec hálóját, a szarvasbogár beleakasztotta erős csápjait a háló szövetébe, és nyissz-nyassz, jókora lyukat szabott rajta. A hangyakatonák beözönlöttek a ketrechez. Mindegyikük megfogott egy-egy hernyót vagy gubót, gyorsan kibújtak velük a ketrecen és az öreg, korhadó fa odvába rejtették őket. A selyemlepkék pedig kirajzottak, s boldogan repültek egy tiszteletkört a levegőben.
- *Köszönjük a segítséget!* – rebegette hálásan Lilli. – *Van kedvetek velünk tartani az eperligetünkbe? Ott zavartalanul élhetünk, teljes szabadságban.*
- *Persze, menjünk! Mutasd az utat!* – lelkesedtek a jóbarátok.
A langyos szellő szárnyára kapta s átrepítette őket a császár palotájának várfalán, ki a szabadba. Repültek, szálltak boldogan a kéklő hegyek irányába, amíg el nem érték az eperfaligetet.
- *Megérkeztünk!* – mutatott Lilli büszkén a birtokukra. – *Itt zavartalanul élhetünk.*

- *Gyönyörű ez a hely!* – ismerték el a többiek is. – *Itt maradhatunk veletek mi is?*
- *Hát persze! Örökké hálásak leszünk nektek a kiszabadításunkért.* – válaszolta Lilli.

A barátok boldogan vették birtokba a gyönyörű eperfákat. Itt még az unkáinknak is lesz jövője! – mondták nevetve.

Bombi Lillit választotta párjának, Mori pedig Polli kezét – akarom mondani törékeny lábacskaít – kérte meg, s boldogan éltek, amíg meg haltak.